

Rend és Káosz Dzsedefré vízihegyénél

Simon Rita

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola, Egyiptológia Doktori Program

2022. szeptember 23.

Az ókori egyiptomi ideológiai rendszerben a rend és a káosz (maat és isfet) megfogalmazása jelentőségteljes szerepet kapott a kezdetektől fogva. Maat az „univerzális igazság”, a világ teremtése során megalkotott „ kozmikus rend” leképződése lett, amelynek megfelelően és amely által léteztek az istenek a kozmosz felsőbb rétegeiben, és az emberek a földi mindennapokban és a túlvilágon. Maat összetett fogalma számos aspektussal rendelkezett, mind közül talán az egyik legalapvetőbb a társadalom által vágyott „boldog élet” örökös biztosítása lehetett. Ideológiai téren maat folyamatosan harcban állt az őt veszélyeztető kaotikus erővel, isfettel. Az örökösen fenyegető káosz a világot meghatározó természeti, társadalmi és vallási rend megzavarásában nyilvánult meg. Isfet különösen erősödött a nílus-völgyi központi kulturális tértől távolodva, a sivatagi határvidékeken, a Nyugati-sivatag oázisaiban, ahol, kiváltképpen a kezdeti birodalmi korszakokban az egyiptomi kultúra hatása még gyengébben érvényesült, és maat biztosítása érdekében erőteljesebb kihívásokkal kellett szembenézni. A Dakhla oázis külső, nyugat-szaharai peremvidékén található Dzsedefré fáraó vízihegyéhez több 4. dinasztiai bányászati expedíciót indítottak. Az expedíció tagjai által a helyszínen hagyott sziklarajzok (petroglifek) elemzésével alkotható átfogóbb kép arról, hogy a kiküldetésben levők milyen ideológiai támogatást remélhettek, amely megóvta életüket a számukra ismeretlen vidék ármányaitól.